

ISSN 1849-9775

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, JUNIJ 2020, LETO XXVIII. ŠT. 211

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA
DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT

GLASILO FINANCIRA URAD ZA
NARODNE MANJŠINE VLADE
REPUBLIKE HRVAŠKE

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA

Ptuj, najstarejše slovensko mesto, Foto: Robert Jarh

UREDNIKA Vera HRGA

UREDNIŠKI ODBOR

Cveto ŠUŠMELJ, Nadežda ETEROVIĆ, Ivan KOSMOS

LEKTORICE IN PREVAJALKE

Vera HRGA, Dada ŠANTIĆ, Ana MATUSINOVIĆ

PRIPRAVA IN TISK

DES - Split, www.des.hr

NATISKANO 380 izvodov

Uradne ure tajnice:

Vsak dan razen sobote, nedelje in praznikov od
8.00-12.00 ure

Društveni prostori so odprti vsak dan razen sobote,
nedelje in praznikov od 8.00-12.00 ure

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO TRIGLAV SPLIT

Šibenska 3, 21000 SPLIT, HRVAŠKA

Tel: 021 343 137, Fax: 021 321 434

Uradni mobitel: 091 150 44 98

E-mail: slovensko.drustvo.triglav@st.t-com.hr

skdtriglavsplit@gmail.com

www.triglav-split.hr

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM

Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel: (+) 3851 6311 000, Fax: (+) 3851 61 77 236

Elektronska pošta: vzg@gov.si

Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlaništva:

Tel: (+) 3851 631 1014, Fax: (+) 3851 468 0387

Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu

Istarska 9, 21000 Split, Hrvatska

Tel/Fax: (+) 385 21 389 224

Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

G. Branko Roglič, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

VSEBINA

IZ NAŠIH ŽIVLJENJ

- Uvodna beseda urednice.....3
- Pokazali smo veliko mero iznajdljivosti
in ustvarjalnosti3
- Pevske vaje v času corone4
- Kako so slikarji preživeli pandemijo korone.....4
- Korona party: ostani doma – klekljaj.....6
- Potepamo se8
- Pa vendarle čitamo9
- Je bilo kaj drugače?10
- Nenadoma prazne ulice11
- Korona vrt11
- Corona postane korona12
- Kad ti bude teško u životu, nemoj sjesti i kukati.
Radi nešto, bilo što!.....13
- Dopolnilni pouk slovenščine v Splitu
na daljavo.....13
- Poezija15
- Kako so Kekci doživljali težke dneve16

O JEZIKU

- Sklanjatvena zmešnjava18
- Znete uporabljati zaimek »svoj«?18
- Majhen kviz.....19
- Ocenite prevod19

UTRINKI

- Objemimo se20
- Strah21
- Korona virus 2020. u Splitu.....22
- Avantura življenja: Slovenka s splitskim naslovom
pretekla 4 planine in 140 km dalmatinskega
kršja v 39 urah23
- Vodnjaki Rajčica24
- Ptuj, najstarejše slovensko mesto25
- Kad bih mogla odgovoriti na pitanje
gdje je moje doma.....26
- Osmrtnice27

UVODNIK

Spoštovani bralci,
pomlad je za nami. Trenutki osame prav tako. Pred nami je nepredvidljivo poletje.

In Planika, ki ne cveti tako kot po navadi. Drugačna je, saj je rastla in

nastajala pod drugačnim spomladanskim soncem, v čudnih okoliščinah, v nestvarnih časih.

Prinaša vam nenavadne trenutke iz življenj v času, ki ga je zajela nevidna pošast. Pokukala je v zaprte koticke soban, hiš, stanovanj, v skrite koticke naših občutkov, razmišljanj, pogledov, prikritih talentov in aktivnosti.

Misli so izza mask svobodno privrele na dan, se prelile v pisano besedo ter nas, brez objemov, stiskov rok in rednih aktivnosti v društvu, združile v cvet Planike.

Ostanite zdravi!

Urednica: Vera Hrga

POKAZALI SMO VELIKO MERO IZNAJDLJIVOSTI IN USTVARJALNOSTI

Predsednik mag. Cveto Šušmelj

Spoštovane članice in člani slovenskega kulturnega društva „Triglav“ Split.

Zaradi pandemije se že nekaj mesecev nismo družili, zato čutim potrebo, da se vam oglasim in vam sporočim nekatere novice in okvirno načrtovane aktivnosti do konca leta.

Kljub omejitvam in izolaciji smo našli način kako vendarle ostati povezani in dejavni z Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem, Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Svetom Vlade R. Hrvaške za narodne manjšine.

V mojih desetih letih predsednikovanja smo vselej uspevali speljati vse načrtovane programe in projekte. Tudi letos so bili naši projekti dobro ocenjeni v Sloveniji in na Hrvaškem,

ter smo dobili finančna sredstva v znesku, ki smo ga tudi pričakovali.

Naše dejavnosti so redno potekale do začetka marca, ko smo zaradi pandemije zastali. Tajništvo društva je vseeno nadaljevalo z delom v novih predpisnih pogojih, nekaj tednov je delo potekalo od doma preko spleta, potem smo pa nadaljevali z delom v pisarni. V teh razmerah smo poskušali vsi delovati optimalno in predvsem previdno in odgovorno. V prostorih društva ni bilo pogojev za delovanje mešanega pevskega zbora, klekljarske skupine, slikarske skupine, otroške skupine „Kekec“ in dopolnilnega pouka slovenščine. Nekateri programi dopolnilnega pouka ter dejavnosti klekljarske skupine so pa vendarle potekali preko spleta. Ker razmere niso dovoljevale da bi pevski zbori na Hrvaškem in v Sloveniji od sredine marca dalje delovali in vadili, sta reviji „Primorska poje“ in 51. Tabor morali biti do nadaljnjega odpovedani. Odpovedani so bili tudi mednarodni festivali klekljarskih skupin in pa koloniji slikarjev v Turnju in Tuzli. Uspeli smo urediti in izdati dve številki našega glasila „Planika“ in tako ostali povezani s članstvom. Smernice Vlade so

še vedno jasne glede izvedbe množičnih prireditev, nadaljujemo s spremljanjem razmer in se vseskozi usklajujemo. Pričakujemo pa v naslednjih tednih obvestilo o ustreznem terminu prestavljanja odpovedanih prireditev v jeseni.

Iz Slovenije in Hrvaške so nas napotili kako ravnati z odobrenimi sredstvi, dovolili so uporabo finančnih sredstev le za režijske stroške. Zahtevajo tudi pisno poročilo, katere dejavnosti oziroma projekte smo že uspeli izvesti, katere dejavnosti oziroma projekte bomo lahko izvedli do konca leta, katerih pa v tem letu zaradi spremenjenih razmer ne bo mogoče izvesti. Na podlagi tega nam bodo znova sporočili kako do konca leta ravnati z odobrenimi sredstvi.

Upam, da bomo vsi skupaj, do konca leta uspeli izvesti vse načrtovane dejavnosti oziroma projekte, ki so pa zaradi zapovedanih omejitev bile prestavljene. Zaradi tega, napovedujem tudi skrajšane poletne počitnice.

Veselim se novega srečanja z vami!

SKD „TRIGLAV“
PRESEDNIK
Mag. Cveto Šušmelj

PEVSKE VAJE V ČASU CORONE

Tatjana Kurajica

Mediji so nas pričeli vsakodnevno preplavljati z besedo-CORONA.

Malokdo je v začetku vedel kaj ona pomeni, kakšno moč ima in kakšen je njen učinek. In ta korona se je naenkrat podmolilo in nekontrolirano, kot

nevidljiva pajkova mreža, zapletla v vse pore življenja. Do pojava te nove besede je bilo naše življenje povsem normalno. Redno smo imeli pevske vaje in se pridno pripravljali na dve gostovanji v Sloveniji: Primorska poje in Tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. In potem so nastopile službene prepovedi novo izbranega stožera civilne zaščite in življenje se je zaustavilo.

Z delom so prenehale šole, vrtci, visoke šole, univerze. Zaustavil se je promet. Ladje so ostale zasidrane, avioni na tleh, ljudje zaprti v hišah.

Korona je zaplesala svoj osvajalski ples. Kataklizma. Strah, nejevernost,

dvomi. Neviden sovražnik, tako močan. Nova beseda se je udomačila. Mi smo prenehali z vajami. Karantena - 2 meseca se zdi kot večnost, ali ob dobrem delu stožera je sovražnik potisnjen v kot. Dvakrat dnevno smo kot prikovani poslušali sveže novice o okužbah, umrlih, ostajali zgroženi ob posnetkih iz Italije in drugih držav. Tako snažno delovanje nevidnega sovražnika je paraliziralo družbeno in duševno življenje.

Ali vse smo prestali, vzdržali. Zopet so tu novi-stari časi. Novi normalni tokovi naših življenj. Rahlo popuščajoče mere obetajo skorajšnji začetek dela našega pevskega zbora, seveda z odgovornim upoštevanjem predvidenih mer zaščite.

KAKO SO SLIKARJI PREŽIVELI PANDEMIJO KORONE

Ivan Kosmos

Pravimo, da če čovek želi ustvarjati prostem času, katerega smo imeli ta zadnja dva meseca res na pretek, mora imeti tudi inspiracijo. Tega

pa v času pandemije Korona virusa ni bilo preveč. Ozračje med ljudmi je bilo črno, sivo, zamegljeno, ne preveč optimistično. Karkoli pogledaš, na televiziji, prebereš v časopisu ali pa se pogovarjaš z nekom po telefonu, tema zmeraj ista - Korona, Korona, Korona. Kaj ti misliš, ali se bo to popboljšalo, bo malu konec tega, koliko je danes novo okuženih, koliko jih je umrlo in tako naprej in tako naprej.

Vsekakor veselja in lepih misli nam je manjkalo. Preden sem začel to pisati sem poklical nekaj naših slikarjev

in sem bil prijetno presenečen. Skoraj vsi so mi potrdili, da so nekaj slikali, nekdo več, nekdo manj. Nažalost jaz le spadam v to drugo skupino.

Aleksandra Hajdić je naslikala kar celo paleto slik v tehniki ENKAVSTIKA, (tehnika slikanja z voskom, nanešenim na papir z vročim likalnikom).

Lidija Stehlik se želi dokazati v tehniki akvarela. Po moje z najzahtevnejšo tehniko slikanja. Kot začetnici ji gre zelo dobro. Upam da bomo v naslednji razstavi imeli priložnost to tudi videti.

Aleksandra Hajdić

Dada Šantić pa ni imela mira, korona ji je bila stalno v mislih, pa jo je kar naslikala.

Ivo Tomažin je bil res priden, naslikal je celo kolekcijo lepih slik v tehniki krede in oglja.

Kot sem vam rekel sem jaz v tisti drugi skupini, ki ni preveč delala, dva akvarela in eno olje, to je vse kar sem naslikal, časa pa kolikor hočeš.

No, kot vidite, smo tudi v času karantene nekaj delali, upam da boste to tudi videli v naslednji razstavi jeseni.

Na našo žalost sta dve slikarski koloniji; ena v Turnju, v organizaciji SKD LIPA iz Zadra, druga pa v Sloveniji, v organizaciji Slovenske Izselseljske Matice, odpadli.

Bodimo optimisti, upajmo da bo drugo leto bolj uspešno.

V imenu naše slikarske sekcije vas vse pristrčno pozdravljam in vam želim da ste zelo daleč od Korone.

Ivan Kosmos

Lidija Stehlik

Ivo Tomažin

Dada Šantić

KORONA PARTY: OSTANI DOMA – KLEKLJAJ

Katica Kaštelan

Leto 2020 nam bo vsem ostalo v spominu kot grši in bolj žalosten del našega življenja. Poročila so nas vsak dan zasipala z grozo, ki veje po Kitajskem in potem po Italiji, Španiji, Avstriji, Sloveniji in po ostanku Evrope, prinašala so strah v naše domove. Bilo je samo vprašanje časa, kdaj bo ta groza potrkala na naša vrata. Namesto pomladi, sonca, toplote, sprehodov ob morju, nas je korona virus zaprl v naše domove, v naše življenje vnesel strah in negotovost.

Vse se je ustavilo. Nič ni delalo – ne vrtci, ne šole, niti fakultete, tržnice, tovarne, sodišča, uradi... Vse kulturne in športne dejavnosti so zaustavljene in nič ni funkcioniralo, razen najnujnejše

oskrbe, zdravstvenih ustanov in ustanov civilne zaščite ter pomoči. Naenkrat so se zaustavile vse tekoče in načrtovane aktivnosti našega društva.

Zajelo nas je in zaprlo brez pravega stika z bližnjimi, prijatelji, sosedi. Nujni odhodi ven so potekali z utrujajočimi pripravami: kje je maska, kje so rokavice, razkužilni robčki, razkužilo za to in ono. Na televiziji pa nenehna opozorila: nosite maske, brišite si nos z robčkom, kihajte v pregib komolca, umivajte si roke, razkužite roke, obleko, obutev, dom, dvigalo, vhod, stopnišče, vse živo in mrtvo... Enostavno ena sama groza okrog nas. Bombardirali so nas s poročili o bolnih, mrtvih, na respiratorjih... Molimo samo, da se ne prime nekoga naših bližnjih, znanih.

In potem postaneš zasičen z vsemi temi resničnimi in lažnimi vestmi in informacijami. Naenkrat mi vse to postane nekam smešno. Da me pri teh letih učijo, kako naj si obrišem nos, pazim, kako kiham, da me nekdo uči, da si je treba oprati roke po prihodu domov... Pa dragi moji, mene sta tega

navadila očka in mama, preden sem začela hoditi v šolo. Pa saj ne živimo v večmilijonskih in nagnetenih mestih brez sonca, v oblakih prahu in smoga. Čas je, da se vključijo možgani in zdrava pamet ter uporabijo izkušnje naših mam in babic – zaposli roke pa bo vse v redu.

In tako je bilo. Vrnil se je spomin na nasvete in starinske recepte moje mame in babice Jele. Začela se je zamenjava receptov in idej s prijateljicami. Zadišal je domač kruh v kuhinji, večkrat so se delale sladice in piškoti, na vrsto je prišel celo šivalni stroj, bilo pa je tudi več časa za klekljanje.

Bula tudi sicer vedno leži na svojem mestu v dnevni sobi in končno sem lahko klekljala v miru, brez nenehnege tekanja sem in tja po opravkih. Manjkali so mi samo otroci in vnuki, zelo. Ne živimo skupaj in se zaradi korona virusa nismo mogli družiti. Kaj pogovori, sporočila, slike, nič od tega meni ne more nadomestiti njihovih poljubčkov in toplih objemov. Tudi s sorodniki in prijatelji smo ves čas kontaktirali pa mislim, da smo vsi enakega mnenja – pravi stik z ljubimi osebami je nezamenljiv.

Tako je „korona party“ postal naš vsakdan dva meseca in pol. Klekljanje pa je postajalo vse ljubše. S svojimi klekljaricami sem bila v vsakodnevnih stikih, tudi me smo imele online šolo klekljanja ☺. Dobrodošle aplikacije WhatsApp in Viber! Pričakujoč, da ta norija čimprej mine, smo nadaljevale z našimi načrtanimi projekti in upale, da se vse čimprej spet vrne v normalo.

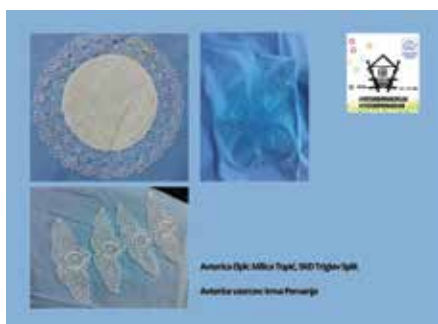
Nenehno smo v stiku tudi z drugimi klekljaricami po svetu, povsod je enako. Vsi projekti in festivalska dogajanja do jeseni so odpovedani. No, čas je tekkel, korona ni minevala, pa so se pojavile neke nove ideje in novi projekti. V Idriji so osmislili projekt „OSTANI DOMA – KLEKLJAJ“ ter so 9. aprila povabili našo sekcijo k sodelovanju.

Jana Čaleta

Breda Noveljić

Milica Topić

Katica Kaštelan

Pobuda je originalna in vam njihovo vabilo želim pokazati v celoti, brez opisovanja, saj zasluži vsako pohvalo. Vabilu so se priključile klekljarice iz mnogih dežel.

VISIT IDRİJA – UNESCO, Slovenia

PROJEKT: Ostani doma – klekljaj (Stay Home – Make Lace)

POBUDNIK: Dado Andder

SODELUJOČI: Občina Idrija, Čipkarska šola Idrija, Zavod za turizem Idrija

VABILO:

Od časa razglasitve pandemije zaradi corona virusa COVID-19 se je pozornost obrnila v dnevno spremljanje razširjenosti virusa, sprememb odlokov in zakonov ter prepovedi, kar nas vse utesnjuje. Občutiti je tudi pomanjkanje kulturne komponente. Neposredni stiki v času pandemije lahko ogrozijo naše zdravje.

Ljudje pa smo družabna bitja, potrebujemo povezave, potrebujemo kulturo. Želimo pokazati, da navkljub vsemu lahko storimo korak naprej. V smer povezovanja, komunikacije in kulture.

V času izrednih razmer vabimo vse klekljarice in klekljarje, risarke in risarje vzorcev za klekljanje, kot tudi ustvarjalce grafičnih upodobitev čipk, da ustvarimo izdelke na temo »K(o)rona čipka« ter s tem izrazimo svoja občutja v času izolacije in drugačnih razmer.

Velikost, barvo in tehniko klekljanja čipke prepuščamo vaši izbiri. Vzorce

Višnja Delič

za klekljanje lahko na novo narišete, uporabite predloge ali jih prilagodite.

Namen pobude je, da pošljemo pozitiven signal v vsa okolja, kjer domuje čipka. Čipka je v preteklosti že »reševala« družinske skupnosti, danes ima preplet niti spet priložnost.

Vabimo vas, da se virtualno povežemo in se predstavimo s čipko. Vaše izdelke bomo v času pandemije sproti objavljali na spletu in internetni strani, v prihodnosti pa iz njih pripravili razstavo.

Vabilo vam pošiljamo iz Idrije, kjer domuje klekljana dediščina. Izrazimo občutenja lepih in težkih trenutkov življenja skozi čipko. Fotografije bomo objavili v virtualni razstavi.

Vse prejete čipke bomo razstavili na Festivalu idrijske čipke.

Izdelek ali fotografijo primerne resolucije, opremite s svojimi podatki in naslovom čipke.

ROK ZA DOSTAVO IZDELKOV: 25. maj 2020

Načrte za čipke smo dobile iz Idrije ravno iz tega projekta, nekatere pa

Dragica Marinović

smo začele delati že prej pa tudi med „obdobjem korone“. Klekljanje nam ne pomeni delo pač pa veselje. Pomaga nam, da se izoliramo od vseh zunanjih dogajanj. Ne zavedamo se, kje smo, s kom smo, koliko je ura, a je korona ali je ni. Vidimo samo bulo in nestrpnost pričakujemo trenutek, ko bo čipka gotova, da umaknemo vse stotine in tisoče bučic, snamemo čipko z bule, jo obrnemo in vidimo njeno pravo stran. Ko klekljamo, je namreč obrnjena na narobno stran in lahko samo upamo, da je vse storjeno točno in pravilno.

Tako je klekljanje pomagalo, da ostanemo doma, da poskrbimo za to, da ostanemo živi i zdravi, ohranimo zdravo pamet, v roke pa objamemo čudovite čipke.

Na slikah so naši izdelki. „Korona“ izolacije je konec, upajmo, da ne pride nikoli več. Zdaj pa čakamo 39. virtualni festival idrijske čipke. Vabilo za ta festival je preimenovano v vabilo k sodelovanju na 40. festivalu idrijske čipke v Idriji leta 2021.

Oblikovanje: Visit Idrija – UNESCO, Slovenija

Osnovna šola, pouk na daljavo, kemija, domača naloga: Kaj veš o Marie Curie? Odgovor učenke: Pravilno se napiše Mariah Carey.

Šesti dan izolacije z možem... 😞
Rekla sm mu:
"Dej pejt nekan vn, bom ti jst kazen plačala!"
😞😞😞😞

DRUŽITE SE SAMO Z GORENJC
OD NJIH NE BOSTE NIČ DOBILI

Mogoce kdo ve kdaj bo konec karantene, kr sn ze 7. dan v sosedovi omari?

POTEPAMO SE

Ana Šušmelj

Ko so končno popustile mere „ostani doma“ in je „baba roga“ korona izgubila svojo moč, so se začeli naši izleti v naravo.

Po tako dolgem času (več kot mesecem in pol) so nas čisti zrak in blesteče barve preprosto omamile. Kot da sem po omejenem prostoru od kopalnice do balkona ponovno spregledala. Celodnevno brskanje po internetu, vsa mogoča navodila o tem kako preživeti v tem času nas je naučilo marsičesa, pa je tako naš sistem vrednot dobil neke nove prioritete. Odkrili smo, da nič ni sigurno in nič ni za vedno.

V območju Dinare, v bližini Splita, izvira najdaljša dalmatinska reka, 105 km dolga Cetina. Prava kraška lepota, ki so jo sicer okupirale številne hidrocentrale, a je vseeno našla pot do izhoda na Jadranskem more.

Drugače sem si zamišljala njen izvir, kot snažen curek, ki brizga in se preliva, ali to kraško vrelo v Cetinskem polju na višini 385 m nadmorske višine, ter v globini okoli 100 m s svojim temnim modrim očesom enostavno fascinira. V njem se kot slike na ekranu zrcali nebo z oblaki in kraška Dinara s svojimi 1830 m.

Iznad vrela nestvaren prizor staro hrvaškega sakralnega objekta Cerkev Sv. Spasa iz IX. stoletja. Na žalost ni bila odprta, a to ni pokvarilo doživetja.

Zelene oaze okoli reke, žuborenje vode, ptičji spev in naš nahrbtnik, poln vsemogočih dobrot, je zaokrožil prekrasni dan izleta v naravo.

Na Prvomajski praznik smo se odločili za Dubravo pod Mosorjem. O vsem se dogovorimo s prijatelji v petih minutah, gradele „klopa“, pijača, ki se hladi v „kopanju“ in seveda gugalnica, ki te vrne desetletja nazaj. Medene dišave bilk se širijo povsod naokoli, vržeš partijo kart in naenkrat ugotoviš, da je dan odšel.

Šele drugi dan odkriješ posledice pretiranega izpostavljanja sončnim žarkom na nosu, čelu in rokah. Sonce je vendar gospodar nebesnih prostranstev in vedno ti pokaže svojo moč.

Potem naslednji teden odkrivamo Svilajo. Naprtimo si vse potrebne „rekvizite“ za preživetje v naravi in planini.

Pravzaprav me je presenetila krotkost in nežnost te lepote. Vse zeleno, vse v cvetju, dobra pot do novega planinskega doma, nešteto stezic, z razglednih točk se širi pogled na Peručko jezero in mesteca v podnožju.

Na „Orlovih stenah“ nisem videla niti enega orla, zato pa je bilo vse naokoli toliko mladih s pesmijo na ustih, vseh, ki so izkoristili prelep dan za uživanje v naravnih lepotah.

In to je tisto, kar te v dnevih mask in različnih razkužilnih sredstev, ko tako pogrešaš prijatelje in čisto „navaden“ dan, neizmerno razveseli.

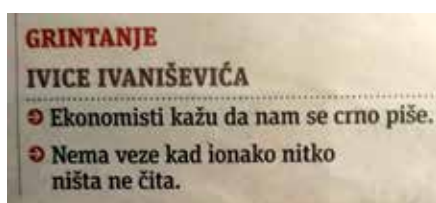

PA Vendarle ČITAMO

Breda Vojnović

Ivica Ivanišević, splitski novinar, kolumnist in pisatelj, je takole napisal (Slobodna Dalmacija, 21.5.2020):

„Korona je odkrila čitateljske blefere: frka oko korone svim je bleferima konačno izbila iz ruke argument da se nema vremena. A bilo ga je u tolikim količinama, da su poneki građani, iscrpljeni milenijem dosadom, konačno učinili ono što su desetljećima izbjegavali – posegnuli za nekim štivom“.

Blefer ravno nisem, občasno berem. Ne morem se pa odreči križank in sudokijev, ki mi odvzemajo kar preveč časa. Zase znam reči, da sem ekspert za „doing nothing“, a pravzaprav so pa križanke tudi nekaj vredne (tolažim se).

V tem času izolacije sem rekla sebi: Breda, zbudi se, vzemi knjigo, imaš dovolj časa za vse.

Torej, „koronsko“ branje je na vrsti.

In sem vzela knjigo, ne samo eno, temveč kar šest, in že sedma je na vrsti! Ker sem ponosna nase, vam bom naštel knjige, ki sem jih prebrala.

Prvo branje v obdobju izolacije je bilo nadaljevanje branja **Balzakovega Očeta Goriot**.

To sem bila dolžna sama sebi še iz gimnazijskih časov, saj je to bila zame ena najljubših knjig in že takrat sem si obljubila, da jo bom v poznejših letih brala spet in spet. Takrat sem sebi dala isto obljubo tudi za Tolstojevo Vojno in mir, toda njena usoda je slaba – dvakrat sem poskusila in se predala. Ni šlo. Ne vem zakaj.

Po Očetu so sledila **Božanska dječica, Tatjane Gromače**. Odlična. Malo filozofska, pisateljica je namreč profesorica filozofije. Naredila je globok vtis na mene.

Naslednja je bila **Moramo razgovarati, Tanje Mravak**. Tanja je bila odlična na Pričiginu, veliko sem pričakovala, moram pa na žalost reči, da me je knjiga malo razočarala. Bom morala še kaj od nje poiskati, da me razočaranje mine. Še vedno sem v dvomih – je stvar Tanje ali mene?

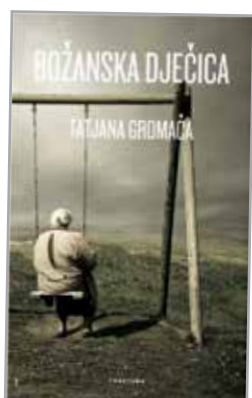
Na vrsti je ena mojih najljubših. **Ljubav u doba kolere. Marquez**. S to knjigo sem se celo udeležila virtualne razstave „Moja najdražja knjiga“ Knjižnice Solin.

Spletna objava moje najdražje knjige na virtualni razstavi »Moja najdražja knjiga« Knjižnice Solin.

Naslednja je **Trinaesta priča, Diane Setterfield**, tragičen in napet roman o propadanju stare družine, kateremu ne manjka misterioznosti in celo grozljivosti. Knjiga je napisana odlično, je pravzaprav odlična, za mene pa obenem malce hladna, mogoče celo odbojna. Vsekakor, polna nepredvidenih in skrivnostnih dogodkov.

Zadnja koronska je popoln zadetek. **Znam zašto ptica u kavezu pjeva, Maye Angelou**. Poetična. Močna. Je avtobiografska. V njej Maya piše o odraščanju otroka drugačne barve kože. Piše o svojem življenju, ki je polno lepih in istočasno tragičnih dogodkov. Njeni starši so se ločili, ko je bila stara tri leta in je skupaj z bratom živela večinoma pri babici. Njeno življenje je bila večna borba, bila je simbol ženske moči in je v svojem odraščanju postala simbol borbe za človekove pravice. Nekdo je napisal: „Kar bi vam rad povedal je, da mora vsaka ženska, mama, hčerka, sestra, babica, vnukinja, prebrati to knjigo“. Predgovor h

knjigi je pa napisala Oprah Winfrey in pravi: „Maya se je zavedala, da je z delitvijo svoje resnice postala del vseh velikih človeških resnic – o hrepenenju, varnosti, čudenju, predsodkih, skrivnostih in končno o samoodkrivanju ter spoznanju tega, kdo v resnici ste in osvoboditvi, ki jo ljubezen prinaša s seboj“.

Zdaj, ko je izolacija pri koncu vidim, da sem ta čas koristno preživela, vsaj v enem pogledu, kaj se bo izkazalo na drugi pogled, bom šele videla.

Upam, da me volja do branja ne bo zapustila. Le bolj izbirčna bom, ker bom spet imela dostop do knjižnice. Ne morem se potožiti, da knjige, ki sem jih v lockdownu pograbila, kar

mi je pač prišlo pod roko, niso bile dobra izbira. Nasprotno! No, izbira ni bila samo moja, nekatere sem iz knjižnice prinesla tik pred korono, druge pa mi je posodila moja vnukinja Lucija, ki je itak najbolj zaslužna za to, da sem brala.

Zdaj pa vas vprašam: ali sem si zaslужila Bralno značko?

JE BILO KAJ DRUGAČE?

Ana Matusinović

Med božičem in novim letom sem bila bolna. Vročina, onemoglost, kašljem, potim se, meso odpada od kosti. K zdravniku sem šla šele, ko sem zgubila apetit. To je pri meni znak za alarm, pomeni, da grem h koncu. Me pregleda, slika, poslušaja, jemlje kri na analizo. Je pljučnica – pa vendar ni, je gripa – pa vendar ni. Nekaj mesecev pozneje začnem razmišljati o tem, da sem verjetno prva oseba na Hrvaškem, ki je prebolela korono, ko je sploh še ni bilo. Ko bi le bila pred tem kaj potovala po svetu in jo nekje staknila, ne pa da sem jo sama vzgojila doma.

Sredi januarja ob petih zjutraj peljem moža na operacijo mreže, sama pa imam termin za puljenje dveh nohtov na nogi ob desetih. Grdo je slišati, še grše pa jih je bilo videti. Bolelo je kot sam hudič. Sicer pa imam tako dobro kri, da mi rane hitro zarastejo, kot na cucku. Čez en teden sem že bila obuta.

Minila sta januar in februar, marca smo že čutili, da se pripravlja nekaj hudega. In potem pride korona virus v javnost. Še sreča, da sem pred

tem bila pri frizerju. Omejitve, izolacije, karantene, bodite doma, nosite maske, maske niso tako pomembne, brez maske boste kaznovani, odrežite nohte (kaj odrežite – meni so jih spulili!!)... Saj sploh ne moreš ostati normalen. Ne poslušam več poročil, sploh pa ne tistih konferenc ob dveh popoldne, ki lahko samo pokvarijo želodec in mi obrnejo okusno kosilo.

Namesto tega sem se posvetila vrtu. Že v začetku aprila sem posadila in posjala vse, česar sem se spomnila: paradižnik, papriko, feferone, bučke in buče, kumare, blitvo, drobnjak, fižol, rukolo, redkvice, peteršlj in zeleno. Pozabila sem na jajčevce, verjetno zato, ker jih ne maram.

Kadar nisem v vrtu, se posvetim mami. Je v enaindevedesetem letu in do novega leta je bila če že ne telesno pa vsaj mentalno zdrava. Potem pa so ji moči naenkrat pošle, zalegla je, začela pozabljati. Skušam ji čim bolj

olajšati dolge dneve in noči. Sram me je priznati, ampak lažje mi je, kadar se ničesar ne zaveda, saj takrat vsaj ne trpi. Včasih pa me tudi preseneti s čudnimi vprašanji kot: „Kje pa rastejo tako dobri bonboni?“ Me vleče za nos ali kaj!? Naj bo kakorkoli, mama je mama in rada jo imam.

Sicer pa so bili dnevi v karanteni še kar znosni. Ravno ko se je začelo, se je pri moji Tini znašla prijateljica Mila, ki sicer stanuje čisto blizu, vendar sva ji predlagali, naj ostane pri nas, bo večja družba in bolj zabavno. Takoj smo se organizirale in naredile inventuro živil in higijenskih potrebščin. Pregledale smo hladilnike, zmrzovalne skrinje, kleti, shrambe, vrt, zelišča na balkonih ter vse temeljito popisale. Tina je v excelu sestavila „korona imovinsko kartico“. Izračunale smo, da brez trgovine lahko preživimo najmanj šest tednov. Redno smo zapisovale, kaj se kuha, tako da v pomanjkanju ideje samo pogledamo en teden nazaj. Celo kruh smo pekle doma.

Tudi tisti posli, ki sem ji odlašala že nekaj let, so prišli na vrsto – urejanje regulatorjev in pisalnih map. Starega papirja se je nabralo za cel zaboj.

Najboljše od vsega pa je bila online telovadba, ko se je vsa ekipa trikrat na teden zbrala in veselo razgibavala. Ni bilo treba po dežju hoditi do telovadnice, pa še kamero lahko ugasneš, če želiš malo zabušavati.

Zdaj je baje korona mimo in smo zopet svobodni. Veselim se srečanjem s prijatelji, ki so me ves čas razveseljevali s šalami in lepimi slikami. Komaj čakam.

NENADOMA PRAZNE ULICE

Nadežda Eterović

Letošnja pomlad je na naše televizijske zaslone in v besedišče prinesla neke nove besede. Pandemija, izolacija, karantena, socialna distanca... in slogane, kot so #OstaniDoma ter #BodiOdgovoren. V hipu se je vse spremenilo. Vse se je obrnilo na glavo. Ves svet se je ustavil.

Nenadoma prazne ulice, trgi, križišča... prazno in gluho otroško igrišče pod mojim oknom, ki je pred tem odmevalo zaradi otroškega smeha... nihče ob oknu... vrste pred trgovinami... maske na obrazih... rokavice na rokah... vse novo in sila nenavadno!

Tako kot vsi, sem se tudi jaz morala odpovedati večini aktivnosti, v katerih uživam: pevskim vajam z zborom, telovadbi, druženju s prijatelji ob kavi, potovanjem.

Ker je poleg zdravja bilo treba ohraniti tudi zdrav razum, se sprehodom

nisem odpovedala. V poznih večernih urah sva se, ne glede na vreme, z možem sprehodila po praznih splitskih ulicah. Psi, ki so svoje lastnike peljali na sprehod, radovedni, prijateljski razpoloženi mestni mački in en osamljen jež, so bili naključni mimoidoči, ki sva jih srečala.

Mesto, v katerem živim praktično vse življenje, se je zdelo popolnoma neznan, kot bi ga ponovno spoznavała – mirno, tiho, celo pretiho!

Najbolj pa me je navdušil pogled na morje. Na horizontu ni bilo živahnih jadrnic, velikih križark, trajektov, ladij z visokimi dimniki, „cimunjermi“, samo valovanje in prelivanje barv od temno modre do svetlo zelene in nazaj do temno modre. Moj najljubši otok Brač in mestece Pučišća, v katerem že leta dopustujem z družino, tako rekoč na doseg roke, a vendarle tako daleč.

Poleg sprehodov sem se družila virtualno - prek video klicev. Ampak tehnologija ne more nadomestiti pristnega stika v živo, zato sem izjemno vesela, da je tudi tega obdobja konec!

In, kako ste vi preživeli karantenske dni?

Brač - Pučišća u daljavi

Dež, nikjer nikogar

Osamljeni galeb

KORONA VRT

Ana Božulić

Beseda, ki sem jo od začetka tako dolgo pričakovala leta 2020 slišala že vsaj 2020 krat.... preveč.

V meni izziva strah in spoštovanje obenem. Očesu neviden organizem, pa take težave.... ne samo pri nas, povsod. Je preveč napihnjeno, je virus pobegnil, nam lažejo, je res, je bilo potrebno, smo preveč izkoriščevalska vrsta, smo vsi vsemogočni, vsi ego-tripi? Kam se je umaknila hvaležnost, ponižnost, sreča ob malih stvareh, pospravili smo jih pod koleščke nakupovalnih vozičkov in bančnih kartic. Vsi imamo vsega preveč, to je resnica, eni jo priznavamo, eni še vedno zanikajo....vztrajno....

Nisem odpotovala na načrtovan in dolgo pričakovan dopust v Afriko,

ker je bilo potovanje odpovedano, marčevska rojstnodnevna čestitka je med drugimi bila tudi odpoved v drugi službi.... udarec na udarec, rekli bi.... A sem nekako vedela da obstaja tudi svetla stran te zgodbe.

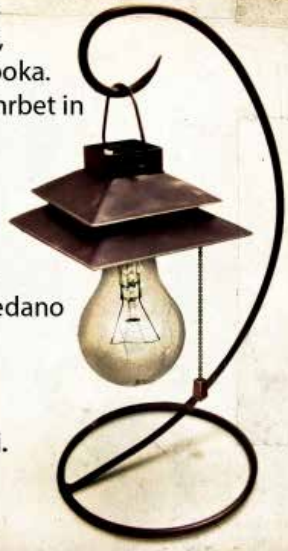
Najprej sem se naspala, bila sem toliko izčrpana in nezavedna glede te situacije! Kosila sem vsak dan ob isti uri pri starših, končno se preselila in že cela dva meseca spim na isti lokaciji, neverjetno!

S starši smo hodili vsak dan na vrt, seveda imenujem ga Korona vrt. Vzgojili smo solato, zelje, čebulico,

Dva budistična meniha sta bila na poti v samostan.
Na bregu reke sta srečala izredno lepo žensko, ki je, kakor onadva, želela priti čez, a voda je bila pregloboka. Zato si jo je eden od menihov brez besed zadel na hrbet in jo odnesel prek reke.

Meniha nadaljujeta pot.
Po nekaj kilometrih drugi menih vpraša prvega: "Kako si se lahko drznil dotakniti ženske? in še več - jo celo prenesti čez reko? ko veš, da nam je prepovedano dotakniti se žensk? Kaj bodo rekli ljudje?"

Menih, ki je prestopil pravila, je rekel le: "Brat, tisto žensko sem že zdavnaj odložil ob reki. Ti jo še vedno nosiš s seboj?"

POZITIVNE MISLI
<http://pozitivnemisli.com>

Zgodbica, ki zelo nazorno pokaže kako deluje naš ego-um.

Žal mi je vseh, ki jim je virus vzel življenje. A smrt kot taka je samo del življenja. Sprejemem jo tako, kot druga razmišljanja in ideje, ki so se porajale v prostem, času. V službo sem hodila nekajkrat na teden, ločeno od šefa. Pakiranje Planike v takih okoliščinah je bilo izziv, ki sem ga sprejela in izpeljala. Upam da drugega vala ne bo, veselim se morskih valov. Znanje, ki sem ga pridobila bom delila naprej. Namenoma pišem o dobrih plateg izolacije, saj jih je bilo veliko! Ostanite negativni!

Egotrip/ égotríp -a m (ê-î) /Fran

potreba po dokazovanju lastne vrednosti, pomembnosti, zlasti pred samim seboj:

zadostiti lastnemu egotripu

// kar izraža tako potrebo: slabo napisan egotrip

// kdor kaj dela iz take potrebe: sobivanje dveh egotripov in egocentrikov

češnje in „nešpule“ in še veliko tega, zase in za prijatelje... vsak dan hodimo domov s polno košarico. Rabimo celo uro časa za zalivanje. Vse sorte trave so se same vzgojile, jih sovražim.... Veliko dela, a mi ni žal. Doma sem preko video linka vadila, kar je tudi neverjetna izkušnja, saj se moje

stanovanje lahko transformira v dvorano, spalnico, jedilnico. Seveda sem pospravila staro kramo, prebrala knjige in imela dovolj časa zase. Prenavljanje stanovanja mojih staršev je poskrbelo za to, da ne bo dolgčas in da je treba po trgovinah, ter imet mojstre....

CORONA POSTANE KORONA

Dada Šantić

Corona na Kitajskem, ubogi ljudje, vendar to je tam nekje daleč...

Corona v Italiji, mamma mia, to je tu, ok. Vendar ko je začela naglo kositi Italijane, začnem razmišljati o tem, kaj mi je storiti. Kupim deset mask, par konzerv, puter, sir, kruh, jogurt – HAHA vse kar mi je prvo padlo na pamet, da ne bom na skrbi sosedov. Tako odločim preživeti en mesec.

Iz Italije v Avstrijo je prišla pričakovano hitro. Potem pa je corona postala

Korona, tukaj, naša, neznana. Ampak jaz vendar imam vse, kar potrebujem. No frks. Na ulicah pa se počasi zmanjšuje število ljudi. Jaz se s kolesom ne zadržujem, vozim se vsako jutro do Banovine in nazaj. Super, če se na TV ekranu ne bi pojavil napis OSTANITE DOMA. Kako naj jaz ostanem doma! In brez 1-2 kavic v bifeju! Ajoj!

Takole ajoj kakšnih pet sekund. Dobro, pa razmislimo, kaj lahko počnemo doma. Morda bi lahko končno pospravila večni višek papirjev. Plan – to je tisto, kar potrebujem, plan: poslušati glasbo in plesati po stanovanju, risati, spremljati šolski program za prvi razred (ker bo Viktor septembra krenil v šolo) in z njimi telovaditi, brati. Plan s petimi točkami zadostuje. Krasno, ni mi dolgčas, popevam pa po malem plešem. Po sedmih dneh sem se že malce zredila, nič se mi ne da. Prav, pa ne bom nič. Dva dni.

Zdaj se pa res ne smem spremeniti v COUCH POTATO – KROMPIR NA KAVČU, obogatim plan: oprati pod v stanovanju (fuj), ponavljati italijanščino od začetne stopnje po DUOLINGO na internetu. Super. Mine še sedem dni, še bolj sem okrogla, kaj pa če mi noge odpovejo čez par dni? NE MOREM več biti doma, sovražim zgornji desni kot televizorja z OSTANITE DOMA. Nočem.

27. 3. vsa žareča odločno grem ven. Umerjeno, vendar ven, z masko in rokavicami, vendar ven. Domov sem prišla kot najsrečnejše bitje na vsem planetu. In tako vsak dan. Doma pa vse po planu, kot načrtano.

A 11. 5. 2020 (The day, spominski dan), končno kava v bifeju, je zgodba sama zase, zdaj nimam nič več proti Koronici. Kiss kiss. Corona nam je malo odprla oči, malo nas je razredčila, naša velika Krogla vedno najde način, da nas opomni na red.

KAD TI BUDE TEŠKO U ŽIVOTU, NEMOJ SJESTI I KUKATI. RADI NEŠTO, BILO ŠTO!

Lidija Stehlik

Nova pošast našega doba nazvana covid 19 brzo se proširila svijetom i medijima. Od virusa "sličnog gripi" uskoro se pokazao kao brz, prodoran i nimalo bezopasan. Od "ma nije to ništa" pretvorio se u uzrok panike, maničnog pražnjenja polica trgovina i povlačenje u sigurnost svoga doma. Povlačenje od prijatelja, suradnika, pa čak i obitelji. Za čovjeka kao izrazito socijalno biće, to nije nimalo normalna situacija i mnogima je veoma teško sa svime time se nositi. Kako je vrijeme prolazilo, sve češće sam od svojih prijatelja i kolegica čula: "Ne mogu više izdržat u kući, nervozna sam, dosadno mi je!"

Iako mi ni samoj sve skupa nije ugodno, ipak im se u tome ne mogu pridružiti. Da, nedostaju mi prijatelji, posebno moj zbor i plesni klub. Ali, ovih dana, tjedana kod kuće (molim vas, oprostite mi!) JA UŽIVAM! Da,

uživam, jer se napokon mogu posvetiti stvarima koje volim bez ograničenja vremena, bez gledanja na sat, pa čak ni u kalendar. Ako nabrojim sve čime se bavim, hoću li zvučati arogantno, umišljeno? Prepuštam vam da sami procijenite.

Dakle, svakog dana malo vježbam (Hvala, Paula!), sviram harmoniku - učim novo, ponavljam staro. Sa lijepim danima došlo je vrijeme da uredim moj mali vrt, posadim i posijem od svačega po malo. Naravno, i cvijeće na balkonu je trebalo malo pažnje. Tu je i moje slikanje. Okušala sam se u akvarelu, tehnici koju nisam još savladala. Pomoću aplikacija na mobitelu obnavljam znanje dvaju jezika, a treći pokušavam naučiti. Na kraju, čisto ženska posla - sredila sam ormare - do ponovnog kaosa.

Ispunila sam svoje dane raznim, meni zanimljivim aktivnostima. Nije mi ostalo vremena za razmišljanje o virusima, izolacijama, socijalnoj distanci, strahovima i strepnjama.

I ne, nisam ja tako strašno pametna, samo slušam savjet moje drage tete koji mi je dala prije puno, puno godina: "Zlato, kad ti bude teško u životu, nemoj sjesti i kukati. Radi nešto, bilo što!"

DOPOLNILNI POUK SLOVENŠČINE V SPLITU NA DALJAVO

Korona je neusmiljeno pregnala iz šolskih klopi tudi udeležence pouka slovenščine in naše učence, Kekce. Srečanja s slovenščino in naši prijetni trenutki druženja so se zastavili. Na veliko srečo so nam preo-

stali vsi sodobni načini komunikacije, klici, WhatsApp in Viber sporočila, elektronske pošte. To nas je vsakodnevno povezovalo in nam omogočalo tudi stik s slovenščino na daljavo.

Skoraj vsi udeleženci, učenci, so se prijazno odzvali tudi mojemu povabilu, da za nastajajočo številko Planike opišejo svoja doživetja. Kot lahko preberete, so to storili za pohvalo!

Povsem nova in zanimiva izkušnja, ki nam jo je prinesel, vsilil čas.

Učencem pouka odrasle skupine sem enkrat takole napisala:

Dragi moji učenci, včeraj sem vam na e-pošto poslala domačo nalogo. Naredila jo je samo Dada!!!! Sedaj čakam vse vas, ampak, ne mučite za to staršev. Ni pretežko. Naredite sami!

Vaša učiteljica

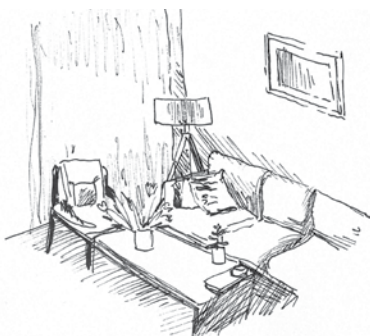
Učenka Breda je odgovorila takole:

Draga učiteljca, mama je vse narobe naredila in ne bom poslala.

Odpadli so vsi izleti, ekskurzije, pri-grizki, zato času primerna sugestija za jutrišnji izlet.

- 8.30 uri odhod iz kopalnice.
- Prihod v kuhinjo. Zajtrk.
- Po zajtrku obisk vseh sob, balkonov.
- Delavnica čiščenja.
- Ob 13.00h kosilo v kuhinji /lahko tudi prej ali pozneje/
- Ob 14.00h obvezna najnovejša **POROČILA!**
- Po kosilu počitek na kavču.
- Dnevna soba, piškoti, čaj ali kavica.
- Delovna soba. Čas za ustvarjalne aktivnosti. Lotite se domače naloge iz slovenščine /sami!/
- Prosti čas za obisk hodnikov apartmaja.
- Po vrnitvi TV, križanke, knjige, klepet/ali pa molk/ s partnerjem, družinskimi člani.
- Povratek ob 18.00 uri.

**SREČNO POT! OSTANITE DOMA!
LEPO SE IMEJTE!**

Vera Raguž je v naši WhatsApp grupi **POUK ODRASLI** objavila prelepo pesem Neže Maurer

KALEJDOSKOP

*Vse smo imeli
in vse smo zgubili.
Ni se razbilo,
ni potonilo-
nekdo bo našel,
imel-in izgubil.
Nad vsem bo nebo
nenehno vrtelo
kalejdoskop barv.
Velikanska luna
bo mrtvo strmela
v vesolje.*

Naša duhovita Breda pa je replicirala: *Vera R, ti si »najslovenskija« od vseh nas. Mi bomo ponavljali razred. Samo ti ga boš naredila.*

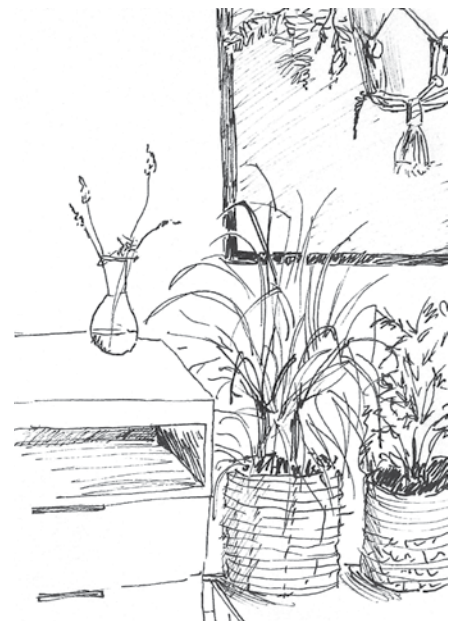
Vera Hrga, učiteljica

Karantenska začetnica naše umetnice Yasmine

Foto Robert Jarh /6.6.2020/ Luna Jagodna junijska polna luna (strowberry fool moon) je dobila to severnoameriško ime po junijskem obdobju obiranja jagod, v Evropi pa je bilo v uporabi poimenovanje medena luna - honey moon. In ker je bilo v tem času sklenjenih največ porok, voila - honeymoon.

POEZIJA

Vera Raguč

IDI DALJE

U dotiku ovosnene zbilje i
onostranog putovanja,
Otvaram pretince znanja i neznanja,
Iz jednog izviruje sunce, lice mi mije,
I vragolasto se smije.

Idi dalje.

A onaj oblak tmasti u daljini,

Misli da zanj ne marim,

Ali volim njegove guste kapi što mi
suze brišu,

I očima daju da široko dišu.

Idi dalje.

Odzvanja cvrčaka pjesma,

Pjevam i ja što glasnije mogu.

Idi dalje.

More. Vabi me k sebi.

Zaroni, šapće, otkrit ću ti tajne
putovanja.

Ne, nemoj, samo me vodi u smiraj
dana,

Da doznam zvijezdu na obzoru,

Da s rukom u ruci odsanjam san.

Idi dalje.

Sklapam oči.

Zatvaram pretince jedan po jedan,

Svaki je beskrajno vrijedan.

Dio su začaranog kruga,

Zadivljujuća duga.

Idi dalje.

TIŠINA

Jesu li umukle muze,
hoće li se osušiti suze,
ruše li se vizije idile
uobičajene svakodnevnice?
Hoće li ponovo sunčev sjaj
zapaliti iskre i hoće li
ponovo poteći suze
i uzburkati muze
čudesnom čarolijom
životnog sna?

Danas žudim za danima

toplih iskazivanja,

mekih zagrljaja,

fizičkog dodira

dragih prijatelja.

Žudim za vriskom djece,

vrevom užurbanih ljudi,

izgaram od želje,

da se probudim.

I ova tišina

zvuči kao molitva

zajedničkog nadanja

i boljeg razumijevanja.

Ana Šušmelj

LJUBEZEN

Povabi me

V ta sončen,

čudovit dan.

Zapoj mi pesem

„Da odmeva od gora“.

Daj mi svoje roke,

pobožaj me.

Nikoli ne pozabi me.

Vzemi vsa moja upanja,

shrani moje želje

v dnu srca.

Spomni se vsega lepega

in to bo dovolj

za nepozaben spomin

v času, ki neustavljivo hiti.

Ana Šušmelj

Ulice svježe obojane

Ljudima liječe rane

Rijetka kišica pada

Ali čovjeku se smočila brada

Nije uzeo kišobran

Bio mu je oblačan cijeli dan

Prehlađen i mokar

Ali doživio je čar

Ugledao je ulični grafit

Na kojemu je bio sretni kit

Shvatio je da je sve uredu

Te je otišao kući pjevušeći abecedu.

Vale

KAKO SO KEKCI DOŽIVLJALI TEŽKE DNEVE

Duje Domljanović

JELINA PORUKA

Ja sam jedna mala jela
I jako sam nevesela.

U mene trenutno nema sreće
Radi jednog drvosječe.

A taj jedan drvosječa
Želi da vatra bude večja.

Jela razmišlja: Što da radim?
Posjeći će me, to se kladim.

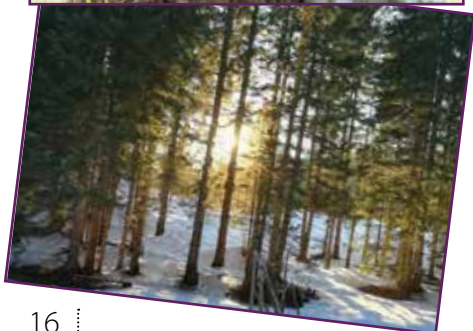
Mene zanima što on radi,
Samo da od mene kuću ne sagraди.

Ili on sječe bore,
Ili će se desit gore.

Posjeći će me za nešto loše,
Jer njegovi žele vatru da lože

Cijelom svijetu treba reći
Nas drva nikako sjeći.

Moja prošnja!
Čuvajmo naše gozdove!
Oni su pljuča sveta.
Brez njih, tudi nas ne bi bilo.

MOJ KARANTENSKI DAN

Tonka Škugor

Vsak dan se zbudim okoli 8.00. Ko se zbudim, peljem psa na sprehod in zajtrkujem. Potem delam za šolo. Kosilo imam okoli 2.30. Po kosilu nadaljujem s šolo in igram na klavir. Popoldne delam na vrtu ali grem na sprehod. Zvečer imam francoščino za zoom in potem večerjam z družino. Kasneje gledam televizijo in potem grem spat.

Paula Mikačič

V karanteni je bilo dolgočasno. Šolo sem dobala online. Z mamo sem šla na sprehode. In zdaj spet grem ven s prijatelji. Kar zadeva šolo, je malo težje. Imam veliko projektov. Za zdaj sem dobila nekaj ocen. Malo sem vježbovala v karanteni. Z mamo sem šla na morje. Morje ni hladno. Kuharki sem različne jedi. Igrala sem družabne igre.

PAULA MIKAČIČ

Roko Kalajžič Novak

ŠOLA DOMA

V mesecu marcu se je pojavila nova korona virus bolezen. Šole so zaprle vrata in mi smo imeli šolo na daljavo, online. Učiteljica nam je vsak dan po šolskem razporedu na mail razredno spletno stran pošiljala naloge za ta dan. Tudi mama je delala od doma in vsi smo bili v "hišnem priporu". V izolaciji mi je bilo dolgčas, ker se nisem mogel igrati z svojimi prijatelji v naravi, ali smo se znašli z online igrami. Po dveh mesecih je korona popustila in zdaj spet lahko grem v šolo, lahko se spet igram s prijatelji na igrišču in dobro mi je.

V izolaciji sem za likovni pouk izdelal nekaj risbic

Danči

Njena sestrična Domina neizmerno uživala v živalskem svetu in naravi

Naša Danči je z vsem srcem svoji babici slikala srčke.

SKLANJATVENA ZMEŠNJAVA

Smo bili na Kitajskem in koronavirus prinesli s Kitajskega?

V zadnjem času, ko je novice preplavila epidemija koronavirusne bolezni, smo lahko opazili različni sklanjatvi samostalnika Kitajska:

- iz Kitajske/s Kitajskega.

V poletnih mesecih mediji poročajo o vročinskem valu:

- s Hrvaškega in iz Hrvaške.

Sklanjanje imen nekaterih držav nam lahko povzroča veliko preglavic. Zakaj?

Zemljepisna imena, ki so izvorno pridevniška, torej imajo oblike na *-sko/-ško* in *-ska /ška* – Hrvaška, Madžarska, Japonska, Kitajska, Laponska, Češka – lahko sklanjamo po dveh različnih sklanjatvenih vzorcih: po prvi ženski ali četrti srednji sklanjatvi.

Novi virus iz Kitajske/Kitajskega

Samostalnik Kitajska je ženskega spola, zato ga sklanjamo po (prvi) ženski sklanjatvi:

imenovalnik	Kitajska
rodilnik	Kitajske
dajalnik	Kitajski
tožilnik	Kitajsko
mestnik	v Kitajski
orodnik	s Kitajsko

Potemtakem bi lahko zapisali, da smo bili v *Kitajski* in iz *Kitajske* prinesli novi koronavirus. Vendar nam že jezikovni občutek narekuje, da **ta raba ne bo pravilna**.

Pravopis v členu 841 pravi, da se pri nekaterih zemljepisnih imenih na *-sko/-ško* med oblike srednjega spola mešajo oblike 1. ženske sklanjatve.

Zato Kitajsko v mestniku (na Kitajskem) in tožilniku (na Kitajsko) sklanjamo po četrti srednji sklanjatvi:

imenovalnik	Kitajsko
rodilnik	Kitajskega
dajalnik	Kitajskemu
tožilnik	Kitajsko
mestnik	na Kitajskem
orodnik	s Kitajskim

Pravilni sklanjatveni vzorec za države, kot so:

- Kitajska, Japonska, Madžarska, Hrvaška ipd.,

je mešanica med žensko (v imenovalniku, rodilniku, dajalniku, orodniku) in srednjo (v tožilniku in mestniku) sklanjatvijo.

Zato je prav, če rečemo, da gremo **na Kitajsko** (tožilnik, s. spol) oz. smo bili **na Kitajskem** (mestnik, s. spol), vrnili pa smo se **s Kitajske** (rodilnik, ž. spol) (redkeje: s Kitajskega).

Na Gorenjskem ali Gorenjski?

Tudi pri poimenovanju pokrajine, npr. Gorenjska, Dolenjska, Bavarska, pride do mešanja sklanjatvenih vzorcev – v tožilniku in mestniku uporabimo četrto srednjo sklanjatve.

imenovalnik	Gorenjska
rodilnik	Gorenjske
dajalnik	Gorenjski
tožilnik	Gorenjsko
mestnik	na Gorenjskem (ne Gorenjski)
orodnik	z Gorenjsko

Gremo torej **na Gorenjsko**, smo **na Gorenjskem** in se nato vrnemo **z Gorenjske** (tudi **Gorenjskega**).

Kako pravilno uporabljati predloge s/z – na in v – iz?

Raba predlogov je odvisna od sklanjatvenega vzorca, ki ga izberemo.

Za primer vzemimo državo **Češka** (ž. spol)/Češko (s. spol).

- **na Češkem** (mestnik, s. spol) – **s Češkega** (rodilnik, s. spol) → sklanjatveni vzorec za 4. srednjo sklanjatve
- **v Češki** (mestnik, ž. spol – slabša izbira) – **iz Češke** (rodilnik, ž. spol) → sklanjatveni vzorec za 1. žensko sklanjatve

ZNATE UPORABLJATI ZAIIMEK »SVOJ«?

Marko je poročen s Sonjo. Marko ima prijatelja Gregorja, Gregorjevi ženi je ime Maja.

S kom spi Marko, če rečemo: »Marko spi z njegovo ženo.«?

- S Sonjo
- Z Majo
- Z Gregorjem

Si predstavljate, da bi na vratih trgovine pisalo:

Vsak kupec naj uporablja njegovo masko? 😊

MAJHEN KVIZ

1. vprašanje

Kateri stavek je pravilen?

1. Fantje in dekleta so se pogovarjala.
2. Fantje in dekleta so se pogovarjale.
3. Fantje in dekleta so se pogovarjali.

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/preverjanje/> (vpiši stavek).

2. vprašanje

Katera poved je zapisana brez napake?

1. Medved je napadel sedem jagnjet.
2. Medved je napadel sedem jagnjeti.
3. Medved je napadel sedem jagnjedi.

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/pregibanje/> (vpiši "jagnje").

3. vprašanje

Katera oblika besede je pravilna?

1. vsesti se
2. usesti se

Odgovor lahko preveriš na naslovu <http://www.termania.net/iskanje?query=usesti+se&SearchIn=All>.

4. vprašanje

Katero besedo bi lahko uporabili namesto besede "špetir"?

1. breg
2. kreg
3. sneg
4. frotir

Odgovor lahko preveriš na naslovu <http://www.termania.net/iskanje?query=%C5%A1petir&SearchIn=All>.

5. vprašanje

Kakšen je zapis imena GORNJA RADGONA po pravilih slovenskega pravopisa?

1. gornja radgona
2. gornja Radgona
3. Gornja radgona
4. Gornja Radgona

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/pregibanje/> (vpiši "gornja radgona").

6. vprašanje

Kaj pomeni beseda "rena"?

1. arena
2. opna
3. pokrovka
4. vaza

Odgovor lahko preveriš na naslovu <http://www.fran.si/iskanje?View=1&Query=rena>.

7. vprašanje

Kakšna je ustrezna oblika samostalnika "možicelj" v 3. sklonu (dajalniku) ednine?

1. možiclja
2. možicelja
3. možiclju
4. možicelju

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/pregibanje/> (vpiši "možicelj").

8. vprašanje

V kateri povedi so vejice pravilno postavljene?

1. Imam jabolka, in sicer tri.
2. Imam jabolka in sicer tri.

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/preverjanje/> (vpiši stavek).

9. vprašanje

Katera besedna zveza je pogostejša?

1. bela miza
2. zelena miza

Odgovor lahko preveriš na naslovu <http://www.gigafida.net/Collocation/Search?lp=1&rp=0&q=miza>.

10. vprašanje

Koliko popravkov potrebuje spodnja poved?

- Zeelo smo veseli da je prišel z nami..
1. 0 popravkov
 2. 1 popravek
 3. 2 popravka
 4. 3 popravke

Odgovor lahko preveriš na naslovu <https://besana.amebis.si/preverjanje/> (vpiši stavek).

OCENITE PREVOD

facebook

Pripazite malo 🙏

Gorska Reševalna Zveza Slovenije
4 h · 🌐

POZOR !! Opast nad Pripraviško grapo v Mali Mojstrovki ima veliko napoko. Glej fotografijo 😱 !! Samo vprašanje časa je, kdaj se bo odlomila. ❌. Do takrat... Prikaži više

Pažnja !! Opast iznad trgovine malog majstora se dobro zabavlja. Pogledajte fotografiju 😱 !! Samo je pitanje vremena kada će izaći. U redu. Do tada, preporučujemo uspon na nju 🇮🇹. (Foto: Zdenka Mihelič). [Planinska Zveza Slovenije, Gremo v hribe](#)

🔗 · Ocijenite prijevod

Pojasnilo:

V Kranjski Gori, na Mali Mojstrovki, nad Pripraviško grapo, je narava ustvarila smrtno nevarno breskvico.

Opast je vedno bolj in bolj nevarna, opozarjajo na Gorsko reševalni zvezi Slovenija, reševalci GRS Kranjska Gora pa plezanje na grapo in zadrževanje pod njo odsvetujejo.

opást -i ž (â) FRAN

alp. plast nametanega snega, ki z bolj položnega dela grebena ali slemena sega nad nasprotno pobočje ali steno: nad prepadom se boči opast; viharji grmadijo opasti / grebenska opast

OBJEMIMO SE

Kako smo uspeli preživeti čas brez objemov?

Objem lahko spremeni marsikaj v nas. Odpre nam srce in um, poveže nas, uravnoveša naše hormone in zdravje, odpravlja bolečine, napetosti in anksioznosti. Vsakič, ko nekoga iskreno objamemo, prenesemo svojo ljubezen in radost na način, ki ga nikoli ne bomo mogli povsem

pojasniti z besedami. Naše skrbi se takrat spremenijo v zaupanje, naše obremenitve se zmanjšajo.

Kaj se dogaja v naših telesih zahvaljujoč objemom?

Objem okrepi vezi

Saj proizvaja oksitocin v možganih, ki vodi do povečanega občutka povezanosti in intimnosti.

Objem sprošča telo

Sprostijo se mišice in zmanjša se napetost v telesu.

Objem zmanjšuje bolečine

Objemanje sprošča endorfin, ki zmanjšuje bolečine in poveča cirkulacijo v mehkih tkivih.

Objem poveča empatijo in razumevanje

Objem odpira srce in srčno čarkro, kar povečuje empatijo in gradi zaupanje.

Objem odganja depresijo in nevrodegenerativne motnje

Objem povzroči povečano izločanje dopamina v možganih. Dopamin pa je nizek pri ljudeh z boleznimi kot je Parkinsonova ali depresija. Če vidite, da je nekdo depresiven, ga

objemite in mu prinesite malo radosti v življenje.

Objem izboljša razpoloženje

Prav tako lahko poveča proizvajanje serotonina v možganih, kar poveča nivo samozavesti in razpoloženja nasplošno. Ko je nivo serotonina nizek, se počutimo osamljeno in depresivno. Zato je najboljšo zdravilo proti žalosti.

Objem uravnoveša živčni sistem

Med objemom se izrazito spremeni prevodnost kože. Efekt vlage in elektrike po koži med objemanjem kaže na uravnoteženo stanje parasimpatičnega živčnega sistema.

Objem zmanjšuje stres

Ker zmanjšuje kortizol (hormona stresa) v krvi, se na ta način umiri tudi um. Raziskave na Univerzi Emori so pokazale neverjetno vez med dotikom in zmanjšanjem stresa. Zato bi se morali objeti po vsakem stresnem dnevu!

Objem izboljša zdravje in zmanjša število srčnih utripov

Zmanjšanje števila utripov pomaga v zmanjševanju krvnega pritiska in števila srčnih obolenj.

Objem dvigne imunski sistem

V raziskavah so odkrili, da imajo osebe, ki se pogosto objemajo, manjše simptome in znake infekcij ali pa jih sploh nimajo. Saj objem zmanjšuje hormon stresa, ta pa vpliva na imunski sistem. Če si želite okrepiti imunski sistem, je objem nujen!

Objem zmanjšuje strah pred smrtjo

Študija v časopisu Psihološke znanosti je odkrila, da objemanje in dotikanje zmanjšuje ekistencialni strah pred smrtjo ter poveča občutek radosti in sreče.

Ste se sedaj že objeli z vsemi svojimi dragimi?

/vh/

STRAH

Strah je velik kakor kotel, znotraj je votel, ampak okrog in okrog ga pa nič ni - kdo se še boji?

Tako pravi stara modrost.

Strah je v obdobju korone pri mnogih prerasel meje zdrave previdnosti in povzročil veliko težav. Preko streznega obremenjevanja je lahko rušil

naše obrambne mehanizme in s tem povečeval možnost okužbe. V teh težkih situacijah je bilo pomembno, da smo naredili tisto, za kar smo mislili, da nam bo pomagalo - in res nam je. Če smo se držali priporočenih in zapovedanih pravil in osnovnih pravilnih ravnanj preprečevanja prenosov,

je to dokazano zmanjševalo strah v nas. Naša največja naloga v preživetih časih je bila zagotovo ohranjanje človečnosti, zdrave pameti, etičnega in moralnega ravnanja, predvsem pa razumevanja in strpnost do drugih.

„Bil je to velik, neviden in neizmerljiv, toda vsemogočen strah, ki kdaj pa kdaj obišče ljudi in upogne ali pa posname vse glave. Takrat marsikdo oslepi, ponori in pozabi, da še živita pamet in pogum, da vse v življenju preide, da ima človeško življenje, kakor vsaka druga stvar svojo vrednost, ki pa ni brezmejnna. In tako prevarani od trenutne omame plačujejo ljudje svoje golo življenje veliko dražje, kot je vredno, počno nizkotna dejanja, se ponižujejo in sramotijo.“

Ivo Andrić: Travniška kronika

„Človek ne ve, kako mu dobro gre, dokler slabše vidi ne.“

Srečko Kosovel

Toda strah, ki je v nedeljo, 22. marca ob 6.24 uri, zajel vse naše rojake in prebivalce Zagreba, ko je prestolnico prizadela huda nesreča, najhujši potres v 140 letih, ni bil votel. V mislih smo bili s prizadetimi, sorodniki, bolniki, našimi rojaki.

Zgodnje nedeljsko jutro.

Hiša se strese, vse hrumi, padajo omet, slike, knjige, slišim kričanje – potres, potres, potres! Moje mesto Zagreb je prizadel potres. Zavlada preplah.

Po stopnišču se prerivamo z vrečkami, odejami, torbami, nekateri kar v pižamah, bežimo proti parkirišču pred hišo. Radio sporoča, da je škoda ogromna, da je veliko someščanov ostalo brez svojih domov, za žrtve še ne vemo.

V takšnem trenutku se vprašanja množijo z neverjetno hitrostjo, mnoga med njimi bodo za vedno brez odgovora.

Kaj je z našim Slovenskim domom, ki je v starem delu mesta in stari stavbi?

Kaj storiti, da bo prav? Ostati zunaj ali se vrniti? Še vedno je karantena, zunaj zavijajo sirene, tla se še kar tresejo, kateri potresni sunek je zadnji? Preživljamo nemiren dan in noč.

Naslednje jutro se odpravim v Slovenski dom. Od zunaj ni videti resnejših poškodb. S strahom odpiram vhodna vrata. Prizor me pretrese: slike, kipi, pokali in priznanja ležijo po tleh, tudi karnise so popadale, zavese so strgane, mize in stoli polomljeni, omare prevrnjene. V knjižnici po zidu teče voda. Tudi v tajništvu je vse po tleh: papirji, regulatorji, knjige. Računalnik in telefon ne delata. Mobitel zvoni, kličejo člani, prijatelji, partnerji, sorodniki. Mehanično si zapisujem, kdo je klical. Ko pišem ta prispevek premišljam, da je vendarle dobro, da se spomnim, kdo je klical in kdo ni. Rojakom in članom slovenskih društev 27. marca pošljem pismo.

Zagreb se postavlja na noge Škodo v Slovenskem domu počasi odpravljamo.

Stvari niso tako preproste, kot je bilo videti na prvi pogled, stavba je dobila oranžno nalepko. Ne vem, ali smo v 90 letih delovanja društva že bili bolj ogroženi. Poskušam najti odgovor, kako naprej, kako znova zagnati dejavnosti, kaj organizirati, kaj narediti naprej.

Na vsa vprašanja imam en sam odgovor: ne vem. Prepričan pa sem, da bomo tudi to krizo premagali. Zagotovo bo prišel čas, ko se bomo spet družili, pogovarjali in objemali z ljudmi, ki jih imamo radi in s katerimi želimo živeti. Vse, kar se nam je zgodilo, je bilo nepredvidljivo in nas je razbilo na koščke. Zlomilo nas je, vendar nam je na tako strašen način tudi pokazalo, koliko smo močni, da te črepinje poberemo, zalepimo in gremo naprej. Zapomnili si bomo, kako krhki smo, kako malo je potrebno, da izgihnemo. Vem, da se bomo tega spomnili vsakokrat, ko bomo razmišljali, kaj je v življenju pomembno.

Darko Šonc, predsednik Kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom Zagreb

KORONA VIRUS 2020. U SPLITU

Prof. dr. sc. Marijana Peruzović roj. Gradt

Počelo je u dalekoj Kini u devet milijunskom gradu Wuhanu. Agresivan, malo poznati virus proširio se svijetom i za neke ljude bio je fatalan. Pisalo je da izaziva bolest sličnu gripi, ali mnogo opasniju. Preventivne mjere zaštite započele su se provoditi i u Hrvatskoj. Nova pravila ponašanja i način života: izolacija, samoizolacija, rizične skupine... Ljudi su počeli nabavljati zaštitna sredstva i zalihe hrane. Strah. Uobičajeni ritam i životne navike drastično su se promijenile. Neki ljudi, nažalost ostali su bez posla. Grad je odjednom utihnuo i opustio. Nema društvenih događanja, izlazaka, kazališnih predstava... Ograničeno je kretanje, okupljanje i druženje. Riva je pusta. Zapadna obala, Marmontova i druga mjesta u gradu također. Internetom kruže snimke opustjelog Splita i drugih gradova u svijetu. Nespojivo je to sa Splitom i splitskim mentalitetom: „Ča je pusta Londra, kontra Splita grada“! Neobičajena tišina vlada i u splitskom Velom Varošu, posebice u njegovoj žili kucavici - Križevoj ulici. Nigdje nikoga ne čuješ. Pučka fešta sv. Križa 2. i 3. svibnja odgođena. Osluškujem tišinu.

Na splitskoj Rivi stoji natpis #oSTani doma, noću osvijetljen. Diskutira se da li će to biti izazov da se na tom mjestu ljudi fotografiraju i okupljaju u nedozvoljenom broju. Preporuke Stožera zbunjuju: ostani doma ili korisno je boraviti na zraku i suncu!? Pazi na razmak među ljudima - „socijalna distanca“ od najmanje 2 m. Maske, nositi - da ili ne, da li štite dovoljno? Nestašica! Preporuka: pranje ruku

sapunom u toploj vodi je najbolja zaštita. Spadam u rizičnu skupinu. Na sreću imam obitelj koja uskače po potrebi. Ne izlazim, osim povremeno u samoposlugu. A onda u obilazak obližnjeg maslinika na Marjanu. Promatram Split, more i Brač - do kojeg nažalost ne mogu doći. Tako je blizu, a tako daleko. Na Braču su ostale neorezane masline, a sada je kasno jer su već u cvatu. Gledam trajekte koji plove prema reduciranom plovidbenom redu. Čini se kao da je sve uobičajeno, a u trajektima prazni saloni. Putnika je malo, samo oni sa propusnicom. Zovem susjede na izoliranom otoku.

Najradije i najviše vremena provodim na svojoj terasi. Tamo boravim na čistom zraku i suncu. Sadim i presađujem biljke. Na sreću, imala sam veću količinu zemlje za planirane proljetne radove. Nisam do sada kupila nove biljke. Tek nedavno, preko FB stranice „Virtualni Pazar Split“, nabavila sam starinske pelargonije (đirane). Poseban ugođaj pruža mi pogled sa terase na okolne krovove, nebo i zvonik sv. Križa. Crkva je zatvorena. Ponekad svećenik sam održi obrede, a moguće ih je pratiti preko FB stranice Župe. Kad završim radove, sjednem, gledam zvonik i osluškujem

Uvodića širina 2020.

divlje lastavice (čiope) koje predvečer neumorno lete. Lijepa su predvečerja kada se miješaju boje prirodne svjetlosti, led rasvjete zvonika i boja neba. Ponekad u daljini prolete galebobi. Jedan galeb sletio je na krov crkve. Ptice lete slobodno bez ikakvih ograničenja.

Sv. Križ

Slušam vijesti, gledam kazališne predstave i filmove na TV, prebirem po društvenim mrežama, izmjenjujem poruke. Zahvaljujući modernoj tehnologiji komunikacije sve više terno u virtualni svijet događaja. To me pomalo umara.

Split i Splitsko Dalmatinska županija dugo su odolijevali opasnom virusu. A onda se dogodilo ono što se najmanje željelo, virus je ušao u Domove umirovljenika. Teška i vrlo opasna situacija u svakom pogledu. Nažalost umrlo je dosta štićenika. Pretužno.

Zovem prijateljice iz Šmarja pri Jelšah, koje je nažalost dobilo nadimak „slovenski Wuhan“. U Domu za starije, u kojem živi oko 200 stanara, velik je broj zaraženih i čak 37 umrlih. Zadivljujuće je kako u ovoj teškoj situaciji vlada veliko suosjećanje, pomoć i podrška uz slogan - Šmarje je stopilo skupaj! #mismosmarje (<https://www.facebook.com/dusmarje.si>).

Šmarje pri Jelšah (foto Občina Šmarje pri Jelšah)

U toj teškoj situaciji prijateljica, koja je također u rizičnoj skupini, šalje mi optimističnu fotografiju „Cvetoče Šmarje“ - sa procvjetalim đurđicama u njenom vrtu, pogledom na Kalvariju i crkvu sv. Roka na vrhu brjega (Kalvarija je uvrštena u 7 čudes

„Cvetoče Šmarje“ (foto Vida Dečman)

Slovenije!). Vrijeme je Uskrsa. Brinem za pokojne i grob moje stare mame u Šmarju. Pitam se da li uopće zvati mjesno pogrebno poduzeće u vrijeme pandemije kada samo organiziraju sprovode? Cvjećarna je zatvorena, tako piše na njihovoj FB stranici, ali oni ipak u tišini vrijedno rade. Hvala im, uredili su grob.

Moja rodica iz Celja i njezini su dobro. Dane provodi u prirodi, planinari i vrlo je zadovoljna svojom kondicijom. FB prijatelj iz Jurkloštra i njegovi su također dobro, zdravo i disciplinirano. Pohvalio se da su poštom na kućnu adresu dobili zaštitne maske.

A onda hladnog jutra 22. 03. 2020. snažan potres u Zagrebu. Korona i potres. Prestrašno. Zoveš najbliže, susjede, prijatelje iz školskih klupa. Simbol grada zagrebačka Katedrala ostala je bez dijela zvonika. Grad je ranjen, posebno stari dio, kao i okolna mjesta bliža epicentru potresa. Ljudi

su šokirani, ranjeni. Ipak, tog jutra dok je tlo još podrhtavalo, rođeno je dvoje djece. Nažalost, od posljedica razornog potresa preminula je mlada djevojka. Tuga. Beskrajna. Nesretnim slučajem poginuo je čovjek prilikom otklanjanja posljedica potresa. Suosjećam sa mojim rodnim gradom. Stradalo je groblje Mirogoj. Strašan je osjećaj neizvjesnosti kad ne znaš u kakvom stanju je posljednje počivalište tvojih najmilijih. Nakon dva tjedna dobivam informaciju da je grob neoštećen.

Vrijeme polako prolazi. Prihvatili smo ovaj način ograničenih sloboda i življenja. Morali smo. Ovisno o epidemiološkoj situaciji mjere Stožera postepeno popuštaju. Lakše se diše! U susjedstvu se čuju glasovi. Ljudi su živnuli, čak su se i djeca pojavila oko crkve sv. Križa. Otvaraju se neke do sada zatvorene trgovine i uslužne djelatnosti (frizeri!), centri. HNK Split, prvi u Hrvatskoj, održao je besplatno tri predstave pod posebnim mjerama sigurnosti za zdravlje. Život se polako i oprezno vraća.

Na Marjanu su opažene dvije nove vrste ptica koje do sada nisu zabilježene. Na mojoj terasi, nakon dugog vremena, doletjeli su i zacvrkotali vrapci. Priroda se oporavila. I ljudi će polako, nadajmo se uz što manje neželjenih posljedica...

AVANTURA ŽIVLJENJA: SLOVENKA S SPLITSKIM NASLOVOM PRETEKLA 4 PLANINE IN 140 KM DALMATINSKEGA KRŠJA V 39 URAH

Eva Tušar Suhadolc, 35-letna Slovenka, je v avanturi življenja v 39 urah pretekla 140 km najbolj brutalnega kršja štirih dalmatinskih planin, z 9000 metri vzpona. Ker zaradi korone ni mogla potovati, je izhod in olajšanje poiskala v izzivu na surovih, tehnično najzahtevnejših planinah na Hrvaškem, ki jih je poznala v delih in se povsem zavedala, kaj jo čaka.

Eva je pred šestimi leti prišla v Split in v orkestru HNK sedaj igra oboo, ki jo je začela igrati z 12 leti. Ob proslavi 25. obletnice delovanja SKD Triglav Split se je skupaj s pihalnim orkestrom En hribček, v sestavi mladih slovenskih glasbenikov, članov orkestra splitskega HNK, predstavila visokim gostom in Slovencem v Splitu.

Umetniško črto je Eva povzela od očeta in tudi od mame. Mama **Emi Vega** je likovna umetnica, arhitektka

urbanistka, prevajalka, piše knjige in v našem društvu smo se lani imeli priložnost srečati z njo in predstaviti njeno zbirko Vodnarji, opremljeno z njenimi ilustracijami. Odkar se je njena hči preselila v Split, se je tudi ona zaljubila v Dalmacijo in se preselila v Kaštel Lukšić.

Eva se s športom bavi od malih nog: z gimnastiko, atletiko, odbojko, namiznim tenisom, tekom. Sedaj je pasionirana planinska tekačica,

Eva Tušar Suhadolc: „Zavedala sem se, da me čakajo težki koraki, priznam, bilo je naporno tako fizično kot tudi psihično, brez spanja...“
Ante Čizmić/HANZA MEDIA

že večkrat proglašena za najhitrejšo ženo Dalmatinske trail lige. Zanimivo je tudi, da je na nekih stezah potokla celo moške rekorde.

Osebno romanje

Na pot je odšla ob 3h zjutraj z Labištice, prve od skupno 20 kontrolnih točk, ki se sicer prehodijo v kakšnih 60 urah. Prešla je preko Opora, Malačke, celotnega Kozjaka, Kliške trnjave, po celem Mosorju, Omiški Dinari in Biokovu, kjer se je vzpela na vrh sv. Jure in potem spustila na makarsko rivo. Vse to v 39 urah in 13 minutah.

„Osebno sem imela na poti veliko kriznih trenutkov. Najtežje se je bilo spustiti z Mosorja do špilje Vranjače in

se potem vrniti nazaj. Ta spust me je uničil, pot je bila precej zarastla, grizel me je mrčes, srečevala sem poskoke in se jim na srečo uspešno izogibala, markacije sem komaj videla. Po noči v kratkih rokavih na Omiški Dinari sta me dočakala dež in burja na Biokovu, ter zelo spolzek teren. No, vse to skupaj kot da me je prebudilo! V tej agoniji sem doživela neko prečiščenje, vse težave sem sprejemala in se odločno spoprijemala z izzivi. Sedaj vem, da sam zares doživela notranji mir, po prehojeni poti me prav ničesar ni bolelo. Menda so to geni gojenjskih planin.“

Vera Hrga

Prezeto po zapisu v Slobodni Dalmaciji,
7. junija 2020 novinarka MERIEN ILIĆ

VODNJAKI RAJČICA

Vodnjaki Rajčica (orig. Bunari Rajčica), prekrasen naraven fenomen na Hrvaškem, ki je od obmorske-

ga mesta Splita oddaljen le 45 minut vožnje, očem javnosti niso tako znani, predvsem zaradi svoje nedostopno-

sti kot tudi mističnosti in dejstva, da še niso dovolj raziskani. Nedavno je občina Klis s sredstvi Evropske Unije rekonstruirala traktorsko cesto, ki vas bo popeljala do tega koščka raja.

Legenda pravi, da so vodnjaki obstajali že pred prihodom Rimljanov in da nikoli niso usahnili. Vodnjaki Rajčica so odigrali veliko vlogo v življenju prebivalcev tega kraja. Iz njih so napajali živino, vodo nosili v gospodinjstva, pravijo pa tudi, da so številni otroci v njih tudi prvič zaplavali. Konkretnih dokumentov o zgodovini nastanka še vedno ni, saj področje ni dovolj raziskano. Kakor koli že, področje, kjer se nahaja 10 čudovitih vodnjakov, obdanih s kamni, vas bo s svojo lepoto zagotovo očaralo. Okoli vodnjakov se raztezajo manjše jase, ki so primerne za igro z otroki, piknike, poležavanje in uživanje v čisti naravi.

Če vas bo pot zanesla v ta del Dalmacije, obiščite ta neupravičeno zapostavljen biser Dalmatinskega zaledja.

Dunja Krajnc, 18. maja, 2020

Sramežljiva markacija

PTUJ, NAJSTAREJŠE SLOVENSKO MESTO

Ptuj je najstarejše slovensko mesto, ki je bilo v času Rimskega imperija središče Spodnje Panonije. Rimska Poetoviona pa je bila verjetno celo dvakrat večja kot danes.

Statistična zanimivost izpred skoraj MDCCC let govori o tem, da je Ptuj, takrat že Poetovio, postal najpomembnejše in največje rimsko mesto na današnjem Slovenskem ozemlju. Mesto je tedaj imelo 10.000 prebivalcev, z okolico pa 30.000 in je bilo celo večje od Londona (Londinium) s 15.000 in Dunaja (Vindobona) s 15-20.000 prebivalci.

Srednjeveški Ptuj pozdravlja popotnika že od daleč, saj se je mogočna utrdba z mnogimi stavbami zleknila vrh grajskega griča, v njeno varno zavetje pa so se stisnile mestne hiše. Te so v srednjeveškem delu mesta idilično vpete med ozke romantične ulice in trge. Med najbolj zanimive ptujske trge starega mestnega jedra zagotovo sodi Slovenski trg, ki se je skozi zgodovino mesta oblikoval na nekoliko privzdignjenem prostoru. Dokazi o gradbeni dejavnosti na trgu segajo v antiko, do 12. stoletja pa je trg predstavljal zahodni zaključek mesta. Šele po tem se je naselbina začela širiti na nižji ravninski vzhodni del, ki ga je naplavila reka Drava. Danes prevladuje romantičen videz, ki so ga trgu nadeli italijanski gradbeniki v 16. stoletju,

svoj pečat pa so trgu dodale še poznejše baročne dozidave. Vse omenjeno je razlog, da na njem s svojo razgibano figuro kraljuje kar nekaj znamenitosti kulturne dediščine mesta. Poleg že omenjenih mičnih meščanskih hiš na trikotnem, s kamnom tlakovanem trgu, pritegnejo obiskovalčeve pozornost predvsem zgodovinske stavbe in spomeniki.

Ena od zanimivosti Ptuja je zgodba o uri na mestnem stolpu, ki je postavljena le na treh straneh. Ker takratni lastniki gradu niso želeli prispevati denarja za prenovo mestnega stolpa, ko je mestna oblast zbirala sredstva, so jih ti kaznovali tako, da jim na njihovo grajsko stran niso vgradili ure.

Mestni stolp je postal posebej znamenit leta 1830, ko je takrat ptujski zgodovinar in kurat Simon Povoden (1753 – 1841) v njegovo vzhodno vzidal rimske spomenike, ki jih je našel na območju antične Poetovione. S tem je mestni stolp postal prvi muzej na prostem (lapidarij) na Slovenskem in nosi njegovo ime (Povodnov muzej).

H muzeju na prostem sodi tudi pet metrov visoki Orfejev spomenik, ki je mestna znamenitost. Izdelan je bil iz pohorskega marmorja v 2. stoletju, kot nagrobnik. V srednjem veku je služil kot sramotilni kamen.

/vh/

Foto: Robert Jarh

OD SLINEGA PRANJA ROK SE JE POJAVIL TEKST IZ LETA 1989 / PLONK CEDLC - ŠALABAHTER /

OCENJEVANJE NA DALJAVO

KAD BIH MOGLA ODGOVORIT NA PITANJE GDJE JE MOJE DOMA

Ivana Marija Vidović

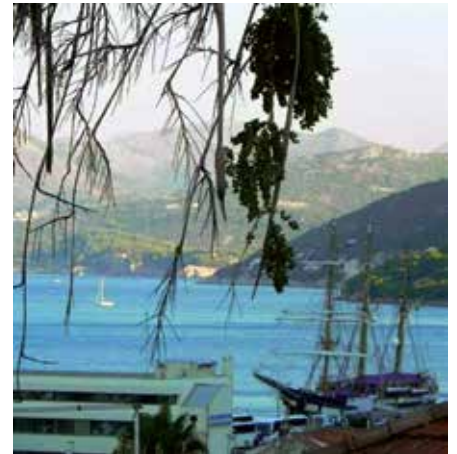

Kad bih mogla odgovorit na pitanje gdje je moje doma, s obzirom koliko sam putovala i svoju glazbu i stih nosila sobom, odgovor je težak. Srce odgovara Dubrovnik. Da, taj moj najljepši Dubrovnik! Ali onda misli, sjećanja, niz uspomena i titraja srca što mene, što publike, što prijatelja naniže odmah još mnoštvo kutaka većih ili onih manjih do onih gigantskih gdje god da sam se našla. Ali zasigurno, bez sumnje i okljevanja moje srce je tu i tu gdje je more, gdje je kamen gdje je naše suzvučje jezika, srdačnosti i uzdaha. Pjesme i tišine.

Ali opet, nakon skoro 7 godina života u Ljubljani teško je reći da i Ljubljana nije moj dom, da i Italija gdje sam studirala Talijanski jezik nije još jedan toliko omiljen mi dom. Pa Argentina, pa Brazil, pa, pa, pa... no, često rečem da je moje najdraže doma ipak ono mjesto na kugli našoj, na ovom našem Globusu umornome, gdje se moje srce nezaboravno osjetilo bar na tren! I to je Split. To je jedno sublimno, neopisivo lijepo prijateljstvo. To je Vera Hrga. Prijateljica od prve sekunde našeg susreta. Pa kako? Mnogi će se zapitati? Pa ukratko: riječi ne nalazim. Prijatelj je onaj koji te poznaje kakav stvarno jesi, shvaća što si prošao, prihvaća što si postao i još uvijek ti dopušta da rasteš. Rijetko susretnemo, a sretni smo ako nam se to dogodi, osobe za koje možemo reći da ne postoji riječ za stare prijatelje koji su se tek sreli. Takav je bio moj susret u Dubrovniku s Verom.

Iz te divne povezanosti s deželom, gdje sam učila i puno naučila, gdje sam bila nagrađena najvećim odlikovanjem akademije Prešerenovom nagradom, gdje su me na Akademijo za glasbo primili bez srednje škole s dobro obavljenim prijemnim ispitom na oddelku za inštrumente z tipkami, gdje su me upoznali i prepoznali te iz prijateljstva s Verom, spiritusom movens mnogome i lijepome u Splitu, održala sam recital uz bok prvaka glumca Ante Čeda Martinića koji ću zauvijek pamtit u Foyeru Narodnog kazališta u Splitu. Nedavno sam opet bila svjedokom krasnim sadržajima

što Kulturno društvo Triglav neumorno godinama stvara, niže a i dalje se osjećam članom društva i pratim ga iz stope u stopu. Kako bih morala zabilježiti ovaj neobičan trenutak u vremenu, u nekim „Dnevniciima iz izolacije“ jedna stranica ipak mi ne bi bila dovoljna ni za par trenutaka. Provodila sam vrijeme u stručnom žiriju Međunarodnog glazbenog natjecanja u Lvivu u Ukrajini te prvi put upisala u povijest tog velikog projekta i ime Hrvatske. Taj me ogromni oceanski val talentirane djece, među kojima i oni najmanji od 5 godina potaknuo na razmišljanje i zaključak

da su teška vremena uvijek iznjedrila puno dobroga, a to će se tek još vidjeti. No što najviše pokazuje ovakav trenutak jest koliko nam je umjetnost i kultura potrebna, a sada možda i više nego ikad. Stvarati umjetnost. Ali i osluhnuti umjetnost. Jer, slušati jest najvažnije. Slušati i u tišini. Slušati

i čitati. Ne knjige. Knjige su dobre skoro sve. Slušati ljude oko sebe. I život. Puls...i znakove koje ljudi oko nas nose u sebi.

Svatko se može simpatizirati s partnerjama bližnjega, ali potrebna je posebna odlika da se simpatizira s uspjehom bližnjega. Na tome od srca

hvala dugogodišnjoj prijateljici Veri i još na mnoga leta...

Jer nitko od nas nek ne zaboravi da nikad nismo daleko jedni od drugih ma kakvo god nevirijeme bilo. Nikad toliko da se opet ne bi pronašli.

Dubrovnik, 8/6/2020.

Draga Nataša,

*Spomin nate ostal bo v srcih
in tam večno bo živel!*

*Zapustila si globoko sled si v našem
društvu!*

Osvajala si planine.

*Skupaj s svojim Srečkom si kuhala
najboljše kave v prelepih prostorih društva
v palači Cindro.*

*Tvoje pridne roke so spretno objemale
kleklje in skupaj z drugimi klekljaricami
ustvarjala čipke.*

*Tvoj lepi glas je bogatil pesem v našem
zboru.*

*Tvoja ljubezen do Slovenije in želja za
znanjem in učenjem te je pripeljala v šolske
klopi k pridnemu učenju slovenščine.*

*Tvoj topli, prirčni obraz in prijazni
nasmeh nas je osvajal, tvoje odprto in
široko srce nas je plemenitilo in tesno
povezovalo.*

*Tvoje rožice, tvoja cvetoča kraljica, bodo
prelep in večni spomin nate.*

Počivaj u miru!

ZA VEDNO SO NAS ZAPUSTILI

MILKA ŠEMOVIĆ / rođ. LJUBOJEVIĆ
1933. - 2020.

PETAR PELICARIĆ
1934. - 2020.

NATAŠA NOVAK
1949. - 2020.

Naj počivajo v miru. Družinam iskreno sožalje.

Kdo se skriva pod masko?

TAKOLE JE, ČE SE POROČIŠ Z MOJCO

TAKOLE PA, ČE VZAMEŠ FATIMO

